

že žalovaný jako podnikatel při zřízení zdviže, vyžadujícím u podnikatele zvláštní znalosti po stránce technického zabezpečení podnikového provozu, byl povinen vynaložiti nejen obyčejnou péči a pozornost, nýbrž kromobyčejné schopnosti zmíněné v §u 1299 obč. zák., a že musil se nadíti i toho, že zdviže může býti zneužito přes jeho zákaz obzvláště nedospělými osobami v jeho továrně zaměstnanými, jak se stalo i v tomto případě. Bylo tedy povinností žalovaného, by zdviž, když již byla zařízena tak nedostatečně, že jí mohlo býti použito kýmkoliv k osobní dopravě, vybavil tak, by z takového zneužití zdviže nemohly nastati vážné následky, obzvláště když prostředek k tomu, totiž dřevěné pažení po celé výšce výtahové dráhy, nevyžadovalo zvláštních obětí finančních, a nutnost tohoto opatření s hlediska bezpečnosti musila mu býti patrná také proto, poněvadž okresní politická správa přes to, že šlo jen o zdviž na zboží, opětovně naléhala na přesné provedení dřevěného latění. Na žalobkyninu úrazu má tedy vinu nejen ona sama, nýbrž i žalovaný, ovšem žalobkynina vina jest větší, neboť žalovaný porušil pouze vyšší pozornost v §u 1299 obč. zák. požadovanou, kdežto žalobkyně si přivodila úraz z pouhé svévole a dovádivosti, používajíc výtahu vědomě proti zakazu a při tom vybočila z meze nejprostší opatrnosti, vyklánějíc hlavu z klece, ač věděla, že výtah jest v pohybu ke stropu, a mohla předvídati, že dalším stoupáním zdviže bude přimáčknuta hlavou mezi strop a zdviž.

Čís. 6820.

Dohodli-li se členové představenstva družstva na tom, že si povolují zřízení reklamních nápisů na domě družstva a že, kdyby bylo třeba, platiti za to, to též zaplatí, aniž by byla určena úplata za propůjčování zdi, šlo o nezávaznou výprosu a bylo družstvo kdykoliv oprávněno, domáhati se na členu představenstva, jenž použil zdi k reklamnímu účelu, by reklamní nápis odstranil.

(Rozh. ze dne 22. února 1927, Rv I 1337/26.)

Žalobě družstva, již se domáhalo na žalovaném členu představenstva družstva, by odstranil reklamní nápis na domě družstva, procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolací soud, vycházeje z názoru, že tu nejde ani o půjčku, ani o výprosu nebo nájem, nýbrž o smlouvu svého druhu přiléhající jedině na pojem půjčky, dospěl k zamítnutí žaloby proto, že prý žalující strana opřela žalobu o tvrzení, že nápis reklamní »byl připevněn« na jejím domě »bez právního titulu«, což však neprokázala. Nutno prý proto pokládati žalovaného za držitele bezelstného (§§ 326, 329 obč. zák.), který jest oprávněn užívatí věci tak, jak bylo smlouveno (§ 1305 obč. zák.). Povinnost, odstraniti reklamní nápis, měl by prý žalovaný jen tehdy, kdyby to bylo stranami ujednáno (§ 859 obč. zák.), což nebylo ani tvrzeno. Tento

právní názor jest arcíť pochybený a nutně pochybil soud odvolací, poněvadž vychází při svém právním nazírání z nesprávného podkladu skutkového. Žalující strana neopřela žalobní nárok o tvrzení, že žalovaný »přípevnil« reklamní nápis bez právního důvodu, nýbrž o to, že »užívá« štítu na domě žalující strany, na němž reklamní nápis je přípevněn, bez právního důvodu, a že, byv k odstranění vyzván, tak neučinil. Nesporno jest, že dům, na němž žalovaný umístil, totiž dal namalovati, reklamní nápis, je vlastnictvím žalující strany. Dle § 354 obč. zák. jest věcí žalovaného, by dokázal, že štítu domu užívá z právního důvodu, tedy buď na základě smlouvy o půjčce (§ 971 obč. zák.), nebo smlouvy nájemné (§ 1090 obč. zák.) nebo dohody jiné, jež poskytuje právní důvod. Dle skutkových zjištění prvního soudu, jež převzal odvolací soud, dohodli se členové představenstva žalujícího společenstva ve schůzi několik dní před 28. květnem 1925, že si povolují zřízení reklamních nápisů pro své živnosti, a že, k d y b y bylo třeba platiti za to, to též zaplatí. Poněvadž dle dalšího skutkového zjištění schůzi byl přítomen i žalovaný jako člen představenstva, týkalo se toto ujednání nepochybně i jeho, a bylo mu tedy povoleno, použití výhody, umístiti na dům reklamní nápis, po případě za to platiti. Jak bylo dále zjištěno prvním soudem, neurčilo představenstvo při oné dohodě úplaty za propůjčení zdi a nedošlo k takovémuto určení ani později, poněvadž již 29. května 1925 nově zvolené představenstvo odmítlo další jednání o úplatě, naopak nařídilo, by reklamní nápisy byly odstraněny. Z toho plyne, že se úmysl členů bývalého představenstva při ujednání před 28. květnem 1925 nesl k tomu, přenechatí členům představenstva a tedy i žalovanému štít domu společenstvu patřícího k umístění reklamních nápisů, kdyby toho bylo třeba, nájemní smlouvou. Ke smlouvě nájemní již nedošlo; nebylať určena úplata (§ 1090 obč. zák.). Leč nedošlo ujednáním představenstva ani ke smlouvě o půjčce (§ 971 obč. zák.). Neboť tato smlouva vyhledává, by byla přenechána nespotebitelná věc k bezplatnému užívání na u r č í t o u d o b u. Doba tato může býti stanovena buď výslovně neb účelem užívání. Nebyla-li však určena výslovně a nevyplývá-li ani z účelu užívání věci, že užívání jest omezeno na určitou dobu, jde o nezávaznou výprosu (precarium), jak ji uvádí § 974 obč. zák. a není tu ani příčiny, ani důvodu vytvořovati nějakou smlouvu sui generis, když zákon právní poměr výslovně označuje za výprosu. Že by byla bývala doba užívání určena při dojednání představenstva několik dní před 28. květnem 1925, nebylo ani tvrzeno, natož zjištěno. Z účelu užívání lze však přímo souditi, že nešlo o užívání co do doby omezené a určité, nýbrž o trvalé umístění reklamních nápisů, aneb alespoň o užívání na dobu neurčitou. Není tu tedy předpokladu §u 971 obč. zák., nejde, jak prvý soud správně rozpoznal, o půjčku, nýbrž o pouhou výprosu dle §u 974 obč. zák. a jest proto žalující strana po rozumu tohoto zákonného ustanovení oprávněna, kdykoliv žádati, by věc byla vrácena, t. j. aby žalovaný zanechal dalšího užívání. Jelikož pak užívání štítu domu záleží již v tom, že je umístěn na něm reklamní nápis, jest na žalovaném, by reklamní nápis odstranil sám, když mu užívání zdi platně bylo odňato. Jakým způsobem tomu vyhoví, je jeho věcí; jest mu jen šetřiti předpisu §u 979 obč. zák. Bylo proto uznati, jak se stalo.